

## E R D E L Y I H Í R A D Ó

Kedden, December' 1-sőjén, 1 8 2 9

Mexicó — Északám. Eggy. Stát. — Portugallia — Nagybritannia — Frantziaország  
Törökország — Jelentés

## M e x i c ó

A' Mexico fővárosban kijövä Correo de la Federacion-ban, aug. 7-dikén van: — "D. Carlos Bustamente küldött-e az országglószékhez egy előadást, melyet sok pölgár irt-alá; melyben azt kérik, hogy az Eggyet-értésnek emelnék óltárt, és a' Mexicanusok esküdnének ára eggyességet és atyafiságot. Azt mondják, hogy az országglószék a' Congress-házakba küldötte volna azt. — Tegnap' az a' hír támodt, hogy a' Spanyolok ismét hajóra ültek volna, melynek sak a' volt a' tzelja, hogy a' nemzeti büzgséget gyengítsék, midön az ellenéges katonaság' kiszállását már nem lehetett tagadni. — A' kik az országglószék' rendszabásai ellen legtöbbet beszélnek, azt, öltésárolják, Monarchia' felállítását a' Köztársaságban erőssen kívánnak, legkedveltebbek most, midön a' Mexicói Eggyesülés' gazi fundálói és atyai üldöztetnek. Poinett, Poinest! a' te' republicanismusod, elenségeket támoszt neked." — Ere, azt feleli ' Censor de Veracruz, aug. 14-dikén: "Nem a' Poinett republicanismusa, hanem, az ő' machiavellismusa az, mely azokat is felintotta, hogy szavokat nyugodalmunk' ezen megháborítói ellen felemeljék, kiket ő, tsak évessel is ezelött, leskelődéssel és mesterkedésekkel tsalt-meg, mellyek utóljára, kiültek. Nem tsak az Iturbideisták, hanem minden jámborok, hazájok' ditsösségét és felemelkedését szerető Mexicanusok azok,

kik az ő' elmenetelét óhajtják, a' nélkül hogy ötet üldöznék, mint ő' még pedig halállal, a' mexicói hazaszeretőket ezereként üldözte, kiknek virtusai és betsület-szeretete általhatatlan korlát volt az ő' bosszúszerzései ellen. Kerüld az áldás ezen országát, visszavonás' Szörnyetege! Senki-sem hallja abban, egynehány meghomajosodottakon kívül, a' te neved' említését bosszú nélkül, 's nem tartóztatja-meg magát ama' bóldogtalan pillantat' átkozásától, melyben tisztátalan lábaiddal azt megfertéztetted; siess, míg a' megmérgeződött nép, mellyet szerentséltenné tettél, vérengező eszméltető példat nem állít-fel." — A' Sol jelenti: "A' Képviselek' Házában, aug. 8-dikán, vettek-vissza 23 szózáttal 19 ellen egy javallatot, mely az, hogy az országglószék'et ára vegyék (incitar), hogy Poinett Úr mennyen-ki a' köztársaságból. Hát, nagyobb dolog volna-é ennek az embernek jelenléte, mint az eggyetértés a' Mexicanusok között, mely egy a' végtárgyak között, a' miért a' rendkívülvaló ülés egybe-hívattatott? Washington! kelj-fel sírbóltodból, és tedd elébe az ellenkezés' 23-jának a' te' írásba tett maximádat: "minő veszedelmes a' külső behatás minden szabad systemában, különösen a' köztársaságiban!"

Északám. Eggy. Státusok

Nov. 6-dikán akarnak széjjel vettetni ( puskaporral ) egy kősziklát a' Nia-

gara' víz-zuhanásnál, melynek a' nehézségét 10 millió tonnára teszik. — A' Cooper' Románjának a' Herossa, "the Spy" (a' spion) koránt-sem képzelt személy, hanem még ma is élő, és a' neve' első betűi, ezek: E. C. Egy kis árendás jószágban lakik ő' New-Yorkban, és tsak nagy vissza-tartózkodással beszél az ő' vakszerentséiről, mellyek őtet nem egyszer vezették veszedelem' partjára. — Blue-Springsben (Kentucky) van most egy ügy-nevezett "Akadémia" a' szomszéd vadok' törőkebeli fíjúk' nevelésére, melyben már sok száz gyermekek találatnak a' Krik-ek- és Tsaktas-okból, kik egyáltalában nagy ügyességet árúlnak-el.

#### Portugallia

Mostanában mind-tsak a' Don Miguel' közelgető koronázásáról beszélnek. Kétős innep akar ez lenni: mert, azon napnak az estéjén esne-meg a' házasság Maria Antoinette neápolji Printzasszonnyal, ki dec. 19-dikén 1814-ben született. — A' spanyol rendkívülvaló Követ, nem igen kapott-fel Don Miguelnél. Némely társaságokban, magának tulajdonította volna amaz a' Don Miguel' megesmértetését. Don Miguel, észre-vette ezt, 's azt mondja Dacosta Úrnak audientziaközben: "A' hitelező levél, mellyet az Úr hozzám hoz, régen esmérletes már előttem, és az Úr tsak a' báb, a' ki azt által-adja.

#### Nagybr itannia

Nagyobb újságot, nem lehetne írni, mint az, hogy Londonban, oct. 11-dikén e' foljő esztendőben kezdetek-eleg protestans-isteni-tiszteletet spanyol nyelven. A' római-katholica Egyháztól elpártolt, egy Chalderon nevezetű e-lébbi Pap tartotta azt. Nem mondja hány született Spanyol protestans hallgatója volt neki: hihető, könnyű volt megszámolni.

Chantry képfaragó elvégezte mos-

tanában a' London városa' számára készített kolossalis álló-képet Pitt híres Ministernek. Magassága 12 talp és mostani köntösben, egy bő-köpönyegben lógóra botsátva, mely egyik vállán meg van akasztva, 's a' jobb karját szabadon hagyván, az alkőre leér. A' Köpönyeg' ügyes türemeletei által, sok láttzik-ki ollyas, mely a' forma' szerkezeteinek szépséget ad, midőn, némely rész, mely a' köntösben nem kellemetes, az által el van takarva. Még, távolról is megesmérhetni rajta a' Nagy Pitt' tekintetét; mert a' Mester híven követte rajta a' természetet. Ez a' remek munka, azon mesteri kéznek akarmelyik mívével, legalább is van egyforma, és a' mi ezt különösön megkülönbözteti, az önkéntes könnyűség a' férfias méltósággal egybe-kötte. — Egyéberánt, a' statua egyes rézből (bronce) van öntve, és szép, tiszta 's feszes öntés esett rajta. Második munkája ez az ész-Mesternek, veres rézben. Harmadik munkája illyen alakból az ÖFge' IV-dik György állóképe, mellyet Schottlandnak most készít.

A' Timesben ismet lehet olvasni oct. 31-edikén, Chabert Úrnak, az úgynevezett Tűz-Királynak, itt következő újabb iszonyú experimentumát. "Ez a' rendkívülvaló ember (kinek a' kímében szörnyű különös titokra kellett találnia) rendkívülvaló változtatást tett tsuda próbatételeivel. Minekutánna a' kezeit olvasztott ónban megmosta, 's a' száját forró olajjal kiöblintette, éppen le akarta nyelni a' maga' szokott phosphor-dosisát, mikor egy idegen (mint utóbb kitanulódott, Cooper Chimikus, Exeterből) felidézte őtet, hogy a' helyett egy kávéskanál-kéksavanyt (Blausäure) vegyen. Elébb, nem akarta azt mivelni, mivel' még némely előkészületek' híjjával volt ahhoz, hogy ezt a' legerősebb mérget lenyelje; de, nem

okára azt mondotta, hogy ő nyilván meg-  
 zerte, hogy egy kávé-kanál kéksavanyt,  
 gy löt arsenicumot (maszlagot, egérkö-  
 et), és 6 grán phosphort veszen-be egy  
 egyedrészt óra alatt, és, nem húzza vis-  
 za szavát: de ellenben, mindég fenn-  
 artotta azt magának, hogy előre méreg-  
 llenvalót legyen szabad neki bevenni.  
 re, kiment a' szobából, bevette a' mé-  
 egrontót, 's egynehány minutum-múl-  
 a vissza-jött. Eppen egy kávé-kaná-  
 at akart megtölteni az üvegjéből, midőn  
 Cooper Úr neki a' magáét ajánlotta,  
 melyre a' Tűz király reá-állott, 's kér-  
 e am azt hogy maga töltsék. Cooper  
 Úr, nem akarta, 's intette is Chaber u-  
 rat; mert abból 3 tsepp a' legerősebb  
 embert is megölné. Sok vonogatás után  
 régre, oda adta Cooper Úr a' Tűzki-  
 rállyal a' maga' kötsöggét, 's mind el-  
 pamúltak az elsőnek reszkető kezén, 's  
 az utolsóknak bátor szabad kezén. A' szo-  
 vonogatás rendkívül nagy volt, és mind  
 állották a' Tűz királlyal, — ne lenne  
 olyan vakmerő próbát. De ez érzette,  
 hogy betsülete kótzkán fekszik, letérdel  
 egyik lábával, 's kéri a' legközelebb ál-  
 ó embert, töltené-le az ő' torkába a'  
 mérget. Senki nem merte megpróbálni:  
 's így tehát maga adta azt be magának,  
 's ismét felkél. Egy pillantatig, tántorgott  
 de 's tova, a' szemei forgottak iszonyúan  
 a' fejében, 's egész ábrázattja vad volt.  
 A' teljes megrémülés azomban hamar el-  
 múlt, minekutána ő egy erőszakos moz-  
 dulásra ismét magához jött, 's azt mon-  
 dotta, hogy minden veszedelem elmúlt.  
 Nagy öröme fakadtak ki a' nézők, 's  
 mindenek kérdezték a' Tűz királyt, — hogy  
 érzette magát? Mentegette magát elősz-  
 zör, hogy még nagyon zavaros volna  
 a' feleletre: de egy kis nyugvásra azt  
 mondotta, nagyon tsudálatosan érzett a'  
 rakszemeiben és szemeiben zavarodást,

de a' mi már elmúlt, és csak valami ne-  
 hésséget hagyott maga után. Ere, ismét  
 be akart venni egy kávé kanállal; de  
 ezt, nem engedték-meg neki. Megvisgál-  
 ván a' két üveget, kiszült, hogy a' Tűz-  
 király' üvegében erősebb mérget volt.  
 Ámbár a' nézők nagyobb része ellene  
 volt, beadtak egy matskának 4 tseppet,  
 mely nyomon elkezdett rángatózni és  
 másfél minutum - múlva megdöglött. —  
 Ekkor, egy jelen volt Orvos protokolál-  
 ta az esett dolgot, melyet a' gyüleke-  
 zet alá-írt; az értelme a' volt, hogy a'  
 Tűz király 60--80 tsepp kéksavanyt le-  
 nyelt. Bevett ő ára 21 grán phosphort."  
 Ha a' dologban tsalárdság volna; ez, tsak  
 egyedül a' Cooper Úrral lehet; egyet-  
 értésből eshetne-meg, az üvegek' változ-  
 tatása által. De a' Times semmit-sem ké-  
 telkedik, hogy a' Tűz király ahhoz fog ké-  
 szülni, hogy ezt a' kétséget is elhárítsa.  
 Azt is állítja, hogy a' dühösség (a' víz-  
 től-irtódás) ellen is talált volna szert.  
 Hat hónap-múlva, gondolja, hogy töké-  
 letességre viheti azt; 's akkor, azt ígéri,  
 hogy magát akarmelyik veszett-kutyával  
 meghaggya haraptatni.

A' Timesnek egy E. E. nevezetű le-  
 velezője Frantziaországból, a' többek közt  
 így szöll: "Lehetetlennek tartják a' kór-  
 mányozásnak, úgy a' mint most össze-  
 van állítva, többséget szerezni, akarmint  
 törekedjenek azon, megvesztegetés', be-  
 tsület-rangok', hivatalok' és ajándékok'  
 minden segédeszközei által, ha mindjárt  
 a' legnagyobb civil-listát Európában, a'  
 frantzia Monárcháét, ére a' végtárgy-  
 ra fordítanak is. Az alsó Kamara' scruti-  
 niuma (kótzkája) nem lehet többé titok;  
 az ellenkezés' minden felekezetinek kö-  
 veti lekötelezték magokat egymásnak,  
 hogy a' fejtér vagy fekete gojóbist meg-  
 mutattják elébb mint-sem az urnába vet-  
 nék, úgy hogy a' Journalisták az ő' kar-

jokból (tribunus, chorus) megismerhetik szózatjok' módját. Mindegyiknek a' véleménye és szózatja kikiáltatik és össze - számláltatik azon klubban, a' melyhez ő tartozik; 's könnyen gondolhatja az Úr, mi-veszedelmes számadást húzva magára egy olyan Képviselő, ki az ő' felekezete ellen hitetlenséggel viseltetne. Bizonyosnak láttzik, hogy az alsó Kamara, a' királyszéki beszédre teendő feleletébe, az úgynevezett adrese-be, azt is belé-szövi, hogy az ŐFge. Ministerei, sem a' Kamara', sem az ország' bizodalmaival nem bírnak. Úgy gondolják, hogy ére, semmit - sem fognak hajtani. Ezt a' hallgatást osztán a' Kamara' méltósága' megvetésére fogják magyarázni; 's nyomon fognak a' megtámadások következni. Már most, kérdeni fogják a' Ministereket szándékjok - felől — a' departementi és kösségi törvények erránt, a' királyi Gárdáról, a' svájz-regementről, a' Kamara' jussáról, mint a' közbirtok' védőjéről, 's hogy a' Kötések' végre-hajtásában, nem ügyelvén a' királyi főjusra, részt-vegyenek, egy szóval, minden ama' nehéz tárgyakra-nézve, mellyek az utolsó ülésben szóba jöttek, és a' mellyeket a' Kamara' többsége megerősített, az Udvar' szemében, a' Monarchiát szövetséges Köztársaság-formába változtatná. Felidéznek a' Ministereket a' cathgorica feleletre: húzzák - vonnyák azt, — vagy, azt akarják kívánni, hogy a' dolgot még jobban meghánnyák vessék, következőleg, az értekezést továbbra hallogatná; akkor, gyanúba kevernék azokat és hitetlenséggel vádolnák. — Illyen, 's még ennél sokkal ijesztebb tükröbe nézeti a' Timest az ő' E. E. levelezője, 's végezi ezt az egy tárgyat azon, hogy ezt a' veszedelmet, maga a' Király is tudja, de még a' hónap' 21-dikén is ezt mondotta: "Point de Con-

cession! J'agis et ne cesserai d'agir dans les intérêts de la religion et de la royauté." — A' Bourmont Gróf számtalan barátjai azt mondják, hogy ha ő egyedül hagyáná-oda a' Ministeriumot, ez, egyszersmind, annak megvallásául szolgálna, hogy az ő' ellene felhordott vádak mind helyesek. De ha Labourdonnaye Úrral együtt lépnek-ki; azt fogja a' publicum mondani, hogy a' systema változott; ha pedig maga, — az ember.

Az értekezések a' görög ügybaj felett, foljdogálnak; de hihető, nem sokára végét-érik; és egy újj Protokolt írának alá, mihelyt a' muszka meghatalmasítottakhoz újjabb útmutatások érkeznek. Ez a' Protokoll lenne Görögország' politikai állapotjának végképpen meghatározója. A' mártz. 22-dikei Protokoll értelme szerént kiszabott határa helyett (Volotól Artáig) más planumot javallott most a' frantzia Ministerium, mely által, szűkebb határba - szorítás melletti, Görögországnak *tökéletes függetlenség* követeltek a' Portától. Mihelyt tehát most az értekezés alatt álló Protokoll mind-a'—három eggyező Hatalom alá fogta írni, tudósítani fogják azeránt a' Divánt, 's felidézik, hogy haladék nélkül nyilatkoztassa-ki magát a' feltett két alternativum' egyikének elfogadása-felől. Ha hajlandónak érzi magát a' Porta, Görögországnak kisebb határba szorítása mellett, a' neki szánt adóról és a' Suzerainitásról lemondani; úgy, nyomon ki fog botsáttatni egy nyilatkozat a' három közbenjáró Hatalom' részéről, ezen utól mondott értelemben, és a' görög Státus a' függetlenek közzé fog számláltatni. De ha a' Porta nem akarja az utolsó planumot elfogadni, és elébbvalónak tartja az Adrianápoljban megkötött feltételek mellett maradni; úgy is egy nyilvános Acta fog a' három Hatalom' részéről kibotsáttatni, a' Porta' ezen ma-

a-meghatározása-felől, 's egyszersmind szükségesek a védelem és garancia eánt, meg fognak állapíttatni, melyekben Görögország a Kötés' végre-hajtáinál, részesülni fog.

Kétségen kívül van, hogy a francia és anglus Ministerium, kívánják az új javallat' elfogadását a Porta által, és hogy, kivált' az utolsó, nagy haszna' érteklését találja abban; a' mellett hogy a' tértvári kabinet, az ő' figyelmes politikájánál-fogva, a' mártz. 22-dikei Protokoll' értelmét kívánja inkább erejében ragyni. — Az okokat, a' melyek miatt Anglia sokkal-inkább ragaszkodik az új avallathoz, kiki szónéklül által-láthatja: obb' szereti, ha a' jóniai anglus bírtokok kevésbé lesznek szomszédjai az új státusnak; nem lenne az a' vesződtsége a' szomszédokkal, ha Epirus a' Porta' hatalma alatt maradna, — annál-inkább zabolán tarthatná anglus-görög alattvalóit. *Neheesség még Angliának, a' mártz. 22-dikei Protok. követése mellett, az is hogy így, Capodistrias Gróf' keze között kelene a' görög' országlás' kormánnyának maradni, valamig-tsak a' Porta' Suzerainitása a' Görögökön fenn-állana. Harnadik remedium lehetne a' kettős alternativumhoz, ha Muszkaország a' Portának a' 10 millió aranyat elengedvén az 1,500,000 esztendőnkénti görög adó' örök eltörlése helyett; mely által, az Ártia-Volói határszél is a' Görögöké lenne, 's így a' török Suzerainitás, melynek többé semmi haszna, elalhatna. Ez az a' mire Anglia nehezen állana-reá. — Hogy Muszkaország Capodistrias Grófot a' mostani állásán maradni kívánja, — hogy az, koránt-sem neheztelne azért, ha az a' háttartalan hatalom, mellyet Anglia a' jóniai szigeteken folytat, mérsékeltenék, — a' mi' legelőkelőbb Status-embereink állítják. Hogy 'hat Muszkaország, olyan*

környületek mellett, a' mártz. 22-dikei Protok. fenn-tartását kívánja, több, hihetőségnel. — Egyéberánt, azt sem árt tudni, hogy sok Printz van, ki a' görög Suzerainitást örömmel veszi, akarmekkora legyen a' görög Státus' határa, 's ennek, akarmíjjen politikai állapotjátsem vévén-szamba; ez, nem egyéb természeteti dolognál.

Az Átlás ezt a' jegyzést teszi: "Külső országi levelezőnkől egy olyan fontos valamint váratlan tudósítást vettünk a' héten, Görögország' állapotja-felől. Véleménynél többetske, hogy némely európai fő Hatalmak Görögország' országlását a' Capodistrias Gróf' Előülölősége alatt nem kedvező szemekkel nézik, mint-hogy az által, ide számlálván a' muszka-török háború' következéseit is, az a' tartomány nagyon behatása alá esik egy magános Hatalomnak. — Görögországnak Souverainitásra kellene emeltetni. Kinek tegyék-fel az új Királyság' koronáját, még, nem bizonyos. Azt állítják, hogy Miklós Császár a' többi Hatalmakra bizza a' görög Monárcha' választatását; mely a' saját haszon nem-keresésnek legerősebb bizonyosága volna, a' mit még ekkorig mutatott: mert, Görögország' mostani fekvése, keleti bírtok-nagyobbításra, ha Muszkaország azon igyekezze, legkedvezőbb. Capodistrias Gróf, kimondotta készségét mostani nagy hivatala' lemondására." — Ezt a' Globe and Traveller ezzel pótolja: "Bár mi' fontos legyen is ez a' tudósítás, még is nehezen lehet azt váratlannak tartani: a' német Zeitungokban régen emlékeztek áról, mint hihetőről, -a' Magyarban legelőbb; de, más kérdés az még is, ha -igaz-é vagy nem."

#### Frantziaország

Nóv. 2-dikán mint Károlynap' előtti estén, a' párisi játékszínekben ingyen játtottak; de azomban, a' Király' a ka-

ratja a' volt, hogy semmi ollyas munkát ne játzodjanak, mely azon névnapra tzélozhatna.

Az új lántzhídat, mely Baucaire-ből a' Rhonán által Taraskonba viszen, ugyanaz az ügyes Ingenieur, Seguin Úr építette, a' ki azt a' szépet Tainból Tournonba. 1380 talp annak a' hossza, és a' karfái (geländer) között, 20 talp szélességü. A' két közbülső bóltzat (átjárás, lábköz = joch) 560 talp (híhető, egyik-egyik). A' híd' farésze 5 vaskötelen (drót-kötelen) fekszik, mellyek két, a' foljó' közepén álló oszlopokhoz vannak kifeszítve. A' megterhelés' próbái (566,000 kilolitre = 1,132,000 fontal) Fougères Úr, Osztálj-Híd- és töltöttút-Ingenieur és egy Biztosság' jelenlétében, mely a' Gard Rhone két Departement' Insenörjeiből állott, ment véghez. A' teher egynehány nap' maradt ott fekvé; 's a' próbát azzal rekesztették-be, hogy 2 nagyon megterhelt 8--8 lovas szekeret által-küldötték rajta, mellyek mindenik bóltzat' közepén egymás-mellett mentek- 's mehetek-el, ámbár hosszú-tengejük voltak. Ezen próba mellett, nem lehetett a' néző népet megtartani, és, mikor a' szekerek által mentek, több ember volt a' hídon 3000-nél, a' nélkül hogy annak az ereje (feszessége, tömötsége) a' teher' nagyobbodása által legkissebbet szenvedett volna. Ezen próba-közben, fútt a' szél halatlan dühösséggel. Mihelyt némely oldalaslagi munkák végbe-vitetnek, megfogja engedni a' Gard - Departement' Prefectura annak hasznavételét a' publicumnak.

A' Journal du Commerce azt állítja, hogy a' Kamarák, tsak febr. 10-dikén' hivattnának össze. — Brestben és Toulonban tsaknem minden haza-érkező hadi-hajók lefegyverkeztetnek.

Károly'napján 3 liniahajó-Kapitányt (le Coupé, Ducrest de Villeneuve és

Botherel de la Bretonière) Contre-Admirálokká tett a' Király. (Az az utolsó az, a' ki magát Navarinnál nagyon vitézül viselte).

A' Gazette de France némely frantzia Diplomátikusok' változtatásáról szölván, a' többek közt ezt mondja: "Alfred de Vaudreuil első Követség - Titoknok Lissabonban (?) és de la Roche Guery 2-dik Titoknok Lissabonban (?).

A' Journal des Debats ezeket kádidálja görög Királynak: Würtembergi Pal Printz, egy bádeni Printz, és Sachsen-Coburg Printzet; az angl. Átlás pedig ezeket: Hessen - Homburg Pr., Hessen-Darmstad Pr. és egy burkus Printzet. Az Átlás ezt is hozzá teszi: Capodistriás Gr. késznek mondotta magát fontos hívatallát letenni. — A' Colocotroni Theodor görög Generál' fija, ki Galathée fr. fregatteen Marseille-be megérkezett, Párisba megyen tudományait tökéletesíteni.

A' Király' egéssége nagyon kezd rongyollani, mellyet minden jók szívesen sajnálnak. Kétszer vagy háromszor nem esmérte Ő meg a' legbívőbb barátjait: a' hallása is nagyon kezd gyengülni, mint szokott öreg embernél: 72 esztendő Ő-fge, és a' Bourbon Dynastiában a' legöregebbek közzé tartozik.

A' Frantziák' ezerféle ügyök bajok' leírása talán tsak a' tenger' színére férne-el, ha befagyna; elvégződne pedig tsak akkor ha a' beírt tenger felolvadna.

A' Gazette de France az erratumok', azaz, hazugságok' tzikkejébe teszi a' Journaloknak ezen állításait: "Tegnap', az a' hir repdesett a' Tuillerie-ben, hogy a' frantzia Király megesmérte Don Miguel mint Portugall' Királyt. A' mi' rézeleteink, nem tsalnak minket meg: midön tegnap' a' portugalli Király' megesmérését a' Sz. Atya által kihirdettük, azt állítottuk, hogy ezt a' példát min-

en Fejedelem követné.” (Egy jegyzés-  
en, azt veti utánna a' Gazette: A' Pá-  
a, nem esmérte-meg Don Miguelt. A'  
luncius meg vólt hatalmasítva, hogy a'  
íplomátikai szerkezeteket azonnal állítsa  
helyre a' lissaboni Udvarral, mihelyt más  
Hatalom ezt a' Hget, mint Királyt, meg-  
sméri. Ugy is tselekedett tehát a' Nun-  
ius, minekutánna a' spanyol Követ a'  
naga' hiteladó levelét beadta.”)

### Törökország

Görögországban igen dolgoznak most  
azon, hogy Capodistrias Grófnak az or-  
száglás' Elölülőségét állandóvá tegyék; és  
ok Ágens dolgozik, mind benn, mind  
tinn a' nagy Hatalmaknál; az ára veze-  
ző utat elegyeneteni. Jól tudja az Elöl-  
ülő, hogy nagy kabalák vannak munká-  
ban, hogy ötet Görögországból kiküszö-  
böljék, és egy másiknak adják az ő-ál-  
tala nagy munkával vetegetett mag' ter-  
mésének aralását: de hazafijainak haj-  
landóságait is jól esméri, kik kedvek el-  
ten engedelmeskednének egy idegennek.  
Nem is igen fél tehát ő azon intselke-  
désektől: de azomban, semmit-sem mú-  
lat-el, hogy azokat egészen tsúffá te-  
gye, 's az országlás' okos vezérlése által  
nemzetének szerentsés jövendőt szerez-  
zen. Ugy is láttzik már, hogy mostani  
munkás állapotja' további tartóssága-fe-  
lől bizonyos ígéretekert nyert volna egy-  
nehány nagy Udvarokból; mellyek nem  
is sokára ki fogják nevezni az ő' Kép-  
viselőiket a' görögországlószékhez. — Ez  
a' tudósítás Anconából került hozzánk.

A' Gazette di Firenze, nov. 3-diká-  
ról, ezt írja Anconából oct. 28-dikáról;  
”Tegnap' érkezett ide Corfuból (Cor-  
cyrából) Africano gözhajó, mely ezt a'  
fontos tudósítást hozta: — ”Égina, oct.  
15. A' nem-régiben kirendelt hadi-kül-  
dötségnak az ellenség ellen igen szeren-  
tsés következése lett. A' görög feszes-

föld mereül felszabadítottatott már. Miól-  
ta az ottomanok Livadiába beütöttek, a'  
Stratarcha, Ypsilanti Dem. minden szük-  
séges készületeket, megtett, hogy azokat  
ezen tartományból kiverje. Seregének na-  
gyobb részével elfoglalta Castello di Pet-  
ra várát, olyan állást, mely ára legal-  
kalmasabb vólt, hogy az ellenség' elő-  
kapaszkodásának ellent lehessen állani, 's  
a' már kiszabadított tartományokat vé-  
delmezni. Sept. 22-dikén útnak vették  
magokat a' Törökök, 7000 ember, ren-  
des és rendetlen katonaság, gyalogság és  
lovasság, a' miéink ellen, 's ágyúövet  
távolságra táboroztak a' petrai állástól,  
és, 2 nappal azután megtámodták azok,  
teljes meggyőződéssel, hogy azon vité-  
zeket kiirtják, a' kik azt óltalmzták. A'  
görög Fővezér' tudósítása az Elölülő Ca-  
podistrias Grófhhoz, imez: ”Kegyelmes  
Uram! Sept. 22-dikén megindították a'  
Törökök, minekutánna egy kis szakaszt  
a' Petra mellett ütött táborjokban hagy-  
tak volna, az ő' két lineaba állított lo-  
vasságjokat, 4 ágyúval, hogy a' mi' elő-  
re nyomított állásunkat elvadják, mely-  
lyet G. Scutagnoto Obester védelmezett.  
Meglátták ezek hogy az ellenség kívül van  
a' sántzon, és alig nyomúlt ez elébb, el-  
kezdődött a' mérges ágyúzás. Azomban,  
elfoglalta 300 Török a' szomszéd falut,  
Brestemiston-t, hogy a' két oszop' há-  
túlját fedezze, kik Scutagnoto Obester-  
rel dulakodtak. Egy sereg Albanus, nyo-  
múlt Asselonak. A' segéd-katonaság, mely  
a' várban vólt, szükségesnek látta egy  
dombot Brestemistonnak oldalról, elfog-  
lalni, és akkor már nagy számmal ér-  
keztek-meg az Albanusok ezen állással  
által- ellenben, midőn a' Görögök' sege-  
delmére, kik magokat itt besántzolták,  
Dlavignotis és Kriesotis Obesterek, kato-  
naságaikkal megérkeztek, kik a' Törö-  
köknek hátúlról nyomon nekik-estek, a-



zon pillantásban, midőn az Assan-Bej seregét megtámadták. Két egész óráig tartott a viaskodás, mind-a-két részről dühösön: végre az Albanusok kéatele- neknek látták magokat állások' elhagyá- sára, 's hirtelen futásnak iramodtak. Az alatt Petra vára' vezére San Milios ne- ki indult Brestemistonnak, a' honnan a' Törököt kiverte, minekutánna ezek, holtakban és megsebesedettekben sokat vesztek. A' holtak közt maradt a' ren- des török katonaságnak egy Tiszte, és két Fénrik, zászlókkal együtt. A' futókat jó-forma távolságra üzték. Most már az egész török tábor felbomlott, és Rumely Valessi minden várvédet elvitt magával, mellyek Livadiában voltak.

Alkudozásoknál-fogva, mellyek ezen di- tső tsatákra következtek, feltételeles' egy- gyességre léptünk a' török vezérekkel Az- zak Agával és Asplen Beivel, melynél- fogva ők Tessaliába vissza menni és e- gész Livádiából kitakarodni kötelesek. A' mi' veszteségünk igen kevés. A' fogjo- kat kiteréltük. A' lakosok kezdenek hony- nyokba vissza térni. Kanauris Kapitány- Adjutans viszi Excelentiádnak ezt a' tu- dósítást és az elvett zászlókat. Méjj tisz- telettel maradok 'sat. A' Kontumalai tá- borból, sept. 28. 1829. Ysilanti D. "Az éginai Journálban meg van a' Kapitula- tio is; mely nélkül a' Törökök mind el- vesztek volna, vagy a' Görögök' fegy-

verek által, vagy éhség miatt, minthogy semmi enivalójok nem volt, 's nem is volt módjok ennek beszerzésében.

Konst.poljából írják oct. 26-dikáról, hogy Mustapha Scutári Basa tsendesen szállásol Philippopolj' vidéken, 's várja az Ádriánapoljba-mehetést, a' Muszkák' elmenetele után. Külömben, minden, bé- kességes formát öltözik magára; a' Por- ta' parantsolatjai 's Fermának a' hábo- rúban szokott módon adatnak még ki, a' Rikiab-ból vagy a' Nagyúr' kengyelva- sából: mely szokásnak az eredete, az, hogy a' Sultán és a' Sandschaiki-Sche- rifs (a' Proféta' zászlója) nintsenek a' fővárosban, 's a' Nagyvezír foljvást a' sunlai táborban van. A' Sultán, még most is a' Ramitschiftlik kaszárnnyában mulat. — Reménylik, hogy már most mind a' Fanarioták, mind az Örmény-katho- likusok vissza fognak kerülni Konst.polj- ba, Kis-Ásiából 's másuttan.

**J e l e n t é s**

Méltóságos Bethleni Idősb Gróf Beth- len Imre Úr ŐExjának a' II-dik Rákó- tzi György' Idejéről írott Munkája a' N. Enyedi Reformatum Ns. Kollégyom' Ty- pographiájában a' Sajtó alól kijöven, és nálam a' Ns. Kollégyom' hasznára árul- tatván, egy Exemplár 1 fl. 40 kr. W.W. — a' ki tíz Exemplárnál többet veszen, 10 procent adatik felljül. — N.Enyeden.

Toth József m.k. Kollégyom' Pptor a

**Státus papirosok' Foljamatja**

Ezüstpénzben				Ezüstpénzben				
Béts,	Nov.	17	18	19	London Nov.	6	7	—
Bank-Oblig 2.1/2pC.		58.5/8	58.3/4	58.11/16	Consols, 3 pC.	91.1/2	91.1/2	—
Pengőpénz-Obl. 5pC.		102.1/2	102.4/16	102.7/8	Stocks-Premie, Sh.	—	—	—
Rot's. 1820, 100f. CP.		174.1/2	175.—	—	Brasiliai Bons	66.3/4	67.—	—
Partial. 1821. Ua.		—	132.—	132.3/4	Buenos-Ayresi	—	—	—
Bankaktia, 1000f. CP.		1230.4/5	1235.—	1235.—	Columbiai	—	—	—
Páris,	Nov.	10	—	—	Mexikói	22.—	—	—
Consols 5 pC.		108.60	—	—	Portugalli	49.1/2	—	—
Ugyanaz 3 pC.		83.90	—	—	Muszkaországi	104.1/2	105.—	—
Bank-aktia,		—	—	—	Görögországi	21.—	—	—